

“БЕКТЕМИН”

**“Кыргызстан эл аралык
университети” Окуу-илимий-
өндүрүштүк комплексинин
ректору,**

т.и.д., профессор

Е.Ю.Савченко

“ 20 ” 01 2025-ж.

**“Кыргызстан эл аралык университети” Окуу-илимий өндүрүштүк
комплексинин “Юриспруденция жана эл аралык укук” кафедрасынын**

протоколу № 5

Бишкек шаары

“ 17 ” 01 2025-ж.

Катышкандар: ю.и.д., профессордун м.а. Алымбеков Б.М.-12.00.08-11;
ю.и.д., профессор Асаналиев Т.А.-12.00.01; ю.и.д., профессордун м.а. Исманов
Т.К.-12.00.01; ю.и.д., профессор Аманалиев У.О.-12.00.01; ю.и.д., доцент
Токтогулов А.А.-12.00.02; ю.и.к., доцент Карабалаева С.Б.-12.00.01; ю.и.к.,
доцент Осмонбаева К.М.-12.00.01; ю.и.к., ю.и.к., доценттин м.а.
Кожомбердиев Б.К.-12.00.02; ю.и.к., доценттин м.а. Семенов Н.С.-12.00.01;
PhD доктору, доценттин м.а. Тынымсеитова С.М.-12.00.01; ага окутуучу,
кафедра башчысынын м.а. Матвеева Т.В.; доценттин м.а.; ага окутуучу
Мураталиева А.; ага окутуучу Ибрагимов Р.К..

Отурумдун төрагасы: кафедра башчысынын м.а., Матвеева Т.В.

Отурумдун катчысы: Темирбек кызы Тунук.

КҮН ТАРТИБИ

1. 12.00.02 – конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги
боюнча юридика илимдеринин кандидаты окумуштуу даражасына изденүүгө
көрсөтүлгөн изденүүчү Мамашарип кызы Багдагүлдүн “Кыргыз
Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери”
деген темадагы кандидаттык диссертациясын талкулоо.

2. “Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-
укуктук негиздери” аттуу темадагы Мамашарип кызы Багдагүлдүн
кандидаттык диссертациясына жетектөөчү уюм катары пикирин бекитүү.

УГУЛДУ

Отурумдун төрагасы Матвеева Т.В.

Урматтуу отрумдун катышуучулары! Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетине жана Б.Н. Ельцин атындагы Кыргыз-Россия Славян университетине караштуу Д 12.23.669 диссертациялык кеңешинде Мамашарип кызы Багдагүлдүн юридика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган “Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери” темасындагы диссертациялык ишинин алдын ала коргоосу 2024-жылдын 20-декабрында өтүп, №31 Протоколу менен жетектөөчү уюм катары “КЫРГЫЗСТАН ЭЛ АРАЛЫК УНИВЕРСИТЕТИ” окуу-илимий-өндүрүштүк комплекси юридикалык жактардын бирикмесинин юриспруденция жана эл аралык укук кафедрасы бекигендигине караштуу талкууга коюлууда. Илимий жетекчиси ю.и.д., профессор Арабаев А.А. Сөз изденүүчүгө илимий иши боюнча отурумдун катышуучуларына баяндама жасоого берилет.

Изденүүчү Мамашарип кызы Б.

Саламатсызбы урматтуу төрага, катчы! Саламатсыздарбы урматтуу отурумдун катышуучулары! Илимий изилдөө иш “Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери” аттуу теманын алкагында көйгөйлөр талданып, негиздүү сунуштарды берүүнүн үстүндө иш жүргүзүлдү. Ошондой эле, теманын алкагында үй-бүлө укугунун катышуучуларынын конституциялык-укуктарына маани берилип, алардын үй-бүлөдөгү милдеттери менен жоопкечиликтеринин механизмдери да каралды.

Изилдөөнүн максаты – Диссертациялык изилдөө ишинин максаты КРнын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздерин теориялык жактан иштеп чыгуу менен аларды жакшыртуу боюнча практикалык сунуштамаларды берүү.

Белгиленген максатка жетүү үчүн милдеттер коюлуп, ишке ашырууга илимий иш аракеттер аткарылды:

1. Үй-бүлөлүк укукту камсыз кылган конституциялык-укуктук ченемдердерди изилдөө жана талдоо;
2. Үй-бүлөлүк укукту жөнгө салган мыйзамдарга талдоо жүргүзүү;
3. Үй-бүлөлүк укукту изилдөөнүн объектисин, предмети менен методдорун аныктап, мүнөздөмө берүү;
4. Үй-бүлөлүк укук түшүнүгүнүн конституциялык – укуктук маанисине талдоо жүргүзүү;
5. Үй-бүлөлүк укуктарды коргоо боюнча конституциялык принциптерге талдоо жүргүзүү;

6. Үй-бүлөлүк укуктук жоопкерчиликтин өзгөчөлүгүн жана маанисин аныктоо жана үй-бүлөлүк укуктук жоопкерчиликти ишке ашыруу механизиминин негиздерин жакшыртуу боюнча практикалык сунуштамаларды иштеп чыгуу.

Жүргүзүлгөн илимий изилдөөнүн натыйжасында, коюлган максатка ылайык коргоого 6 жобо жана анын негизинде практикалык сунуштар иштелип чыкты.

1. Кыргыз Республикасынын колдонуудагы конституциясында камтыган үй-бүлөлүк укуктук мамилелердин конституциялык ченемдери изилденип ага карата автордук аныктама берилди. “*Үй-бүлөлүк укуктук мамилелерди камтыган конституциялык ченем* - бул Кыргыз Республикасынын Конституциясында каралган ченемдердин негизинде түзүлгөн үй-бүлө мамилелерине катышуучулардын ортосундагы коомдун жана мамлекеттин коргоосунда турган жүрүм – турум эрежелери”.

2. Үй-бүлөлүк укукту жөнгө салган мыйзамдарга талдоо жүргүзүүдө автор тарабынан Кыргыз Республикасынын Балдар жөнүндөгү кодексине балдарды руханий маданий жактан тарбиялоо тууралуу бап киргизүү сунушталды. Башкача айтканда 2012-жылдын 10-июлунда кабыл алынган №100 Кыргыз Республикасынын Балдар жөнүндө кодексине «Балдарды руханий маданий жактан тарбиялоо» деген аталыштагы жетинчи бап менен толуктоо сунушталмакчы. Анда адептүү (калп айтпоо, ушак сүйлөбөө, жамандабоо, ач көз, сарандыктан алыс болуу, башка бирөөнү кордобоо) жана адилет болуу мамилелерин жөнгө салган укуктук ченемдер каралуусу зарыл. Балдарда ыймандуулук, акыйкаттык, калыстык, намыскөйлүк, уяттуулук, сабырдуулук, көтөрүмдүүлүк, кечиримдүүлүк сапаттарын калыптандырууга багытталган ченемдер киргизилсе. Келечек муундардын адеп-ахлак тарбиясы аркылуу эл кызматына жараган элдик уулду, коомдук милдеттерди аткарган, Ата-Мекенди сүйгөн, коргогон, адилет эмгек кылган азаматты тарбияласак, демократиялык тарбиянын эң негизги милдеттери аткарылат. Балдардын бири-бирине болгон мамилесине мындай адеп-ахлактык тарбия түздөн-түз жакшы таасир берет.

3. Үй-бүлөлүк мамилелерди жөнгө салууда конституциялык – укуктук маанисин, алардын укуктук идеялык башатын конституциялык принциптер түзөөрү аныкталынды жана алар автор тарабынан үч негизги блокко бириктирилип каралды. *Биринчи блок* - үй-бүлөлүк тармактык принциптерде толукталып, өзүнчө тиешелүү юридикалык формага ээ болуу менен бирге үй-бүлөлүк мамилелерди жөнгө салуу механизмде өзгөчө ролду аткарышат. *Экинчи блок* - үй-бүлөлүк укуктун предметтик өзгөчөлүгү анда коомдук мамилелердин, бир жагынан, укуктук принциптер жана ченемдер менен,

экинчи жагынан, социалдык башка ченемдер – моралдык, адеп-ахлактык, жүрүм-турум эрежелеринин талаптары менен жөнгө салынышы. *Үчүнчү блок* - үй-бүлөлүк мамилелерди жөнгө салууда, айрыкча, кыргыз коомчулугуна карата нарк менен салттын сакталышы, бир жагынан, Конституциянын жана үй-бүлөлүк тармактык мыйзамдардын талаптары жана кепилдиги менен, экинчи жагынан, кыргыздын тарыхы, маданияты, руханий турмушу менен шартталат.

4. Үй-бүлө укугунун түшүнүгүн изилдөөдө анын конституциялык – укуктук маанисине токтолуу менен үй-бүлө укуктук мамилелер тууралуу автордук аныктама сунушталды. «*Үй-бүлөлүк укуктук мамилелер* деп үй-бүлө мүчөлөрүнүн укуктары, милдеттери менен мыйзамдуу кызыкчылыктарын бекитүүгө жана аларды ишке ашырууга байланышкан жана ошол эле учурда тиешелүү ченемдик укуктук актылар менен жөнгө салынган мамилелер».

5. Изилдөөнүн негизинде азыркы учурдагы үй-бүлөлүк - укуктук жөнгө салууну коргоодо пайда болгон бир катар маселелерге талдоо жүргүзүү менен автор Кыргыз Республикасынын Конституциясына үй-бүлөнүн ролун бекемдеген жобону киргизүүнү сунуштады. Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 19-беренесин 4-бөлүк менен толуктап төмөндөгүдөй редакцияда баяндоо керек: “Мамлекеттин социалдык ишмердиги мамлекеттик камкордук формасына ээ эмес, бирок мыйзамда белгиленген тартипте ар бир жарандын жана үй-бүлөнүн бакубаттуулугу үчүн жагымдуу экономикалык чөйрөнү түзүүгө тийиш”.

6. Үй-бүлөнүн укуктук жоопкерчилик маселелерин изилдөө менен автор анын негизги максаттарын төмөндөгүдөй үч топко бөлүү аркылуу аныктады:

1 – топ: мыйзамдарды жакшыртуу менен үй-бүлө жана нике чөйрөсүндө укук бузууларды алдын алуу;

2 – топ: үй-бүлө мүчөлөрүн үй-бүлө укуктарын жана баалуулуктарын урматтоо багытында тарбиялоо;

3 – топ: үй-бүлө мүчөлөрүн мыйзамдын жана адеп-ахлактын талаптарына ылайык үй-бүлөлүк милдеттерди аткарууга жана укуктарды ишке ашырууга үндөө.

Жүргүзүлгөн изилдөөлөрдүн негизинде Диссертациялык изилдөөнүн натыйжасында Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери теориялык жактан иштелип чыгып, төмөнкү негизги тыянактар жана талдоого алынган конституциялык-укуктук принциптер менен ченемдерди жакшыртуу боюнча бир катар практикалык сунуштамалар белгиленди.

Көңүл бургандарыңыз үчүн ырахмат, суроолор болсо жооп берүүгө даярмын.

Отурумдун төрагасы Матвеева Т.В., урматтуу отурумдун катышуучулары изденүүчүгө суроо берип талкулоого өтөлү. Изденүүчү Мамашарип кызы Багдагүлгө суроонуздар болсо берсеңиздер болот.

Асаналиев Т.А., урматтуу кесиптештер, илимий изилдөө ишинин мамлекеттик тилде жазылгандыгы аябагандай жакшы көрүнүш, анткени кыргыз тилинин өнүгүшүнө чоң салым болууда деп белгилеп кетүүгө уруксат этиңиздер. Бул илимий иш келечекте, илим жолун аркалаган жаштарга мамлекеттик тилде жазуусуна өбөлгө болот десем жаңылышпайм. Менин суроом төмөндөгүдөй, Сиз өз изилдөөнүздө КРнын Конституциясында жашы жете электердин укуктук статусун түздөн-түз аныктаган ченемдер жана принциптер жок деген тыянак далилденди деп белгилептирсизда, кандай жетишпестиктерди белгилеп кетээр элеңиз?

Изденүүчү Мамашарип кызы Б. Суроо бергениңизге чоң рахмат. Туура айтасыз, бирок, КРнын Конституциясынын экинчи бөлүмүндө Кыргыз Республикасынын ар бир адамы жана жараны ээ болгон укуктардын, эркиндиктердин жана милдеттердин бүткүл тизмеси, анын ичинде жашы жете элек адам сыяктуу конституциялык-укуктук мамилелердин өзгөчө субъектиси бар. Ошол эле учурда, жашы жете электердин укуктук статусун камсыз кылуу үчүн, аларды декларативдик жол менен Конституцияга киргизүү жетишсиз, ошондой эле укуктук ченемдерди ишке ашыруунун натыйжалуу механизм иштеп чыгуу жана киргизүү зарыл. Бул учурда конституциялык жана укуктук ченемдерди ишке ашыруу, жашы жете электердин конституциялык-укуктук статусун реалдуу чындоо катары кызмат кылып, ушул ченемдер менен учурдагы чындыктын ортосундагы байланышка өбөлгө түзмөк. Жашы жете электердин укуктук статусунун элементтеринин бири катары кепилдиктер төмөнкүлөрдү камтууга тийиш: - жашы жете электердин өзгөчө статусун, анын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоону жана коргоону камсыз кылган конституциялык ченемдер; жашы жете электерге алардын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын ишке ашыруу үчүн берилген бардык укуктук шарттарды, каражаттарды жана мүмкүнчүлүктөрдү камсыз кылуунун бекем механизм түзүү; жашы жете электердин укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоону натыйжалуу ишке ашырууга өбөлгө түзүп, сапаттуу мыйзамдык базаны иштеп чыгуу жана өркүндөтүү.

Колдонулуп жаткан мыйзамдарды талдоонун натыйжасында КРнын Конституциясы жана КРнын Балдар жөнүндө кодексинде баланын кызыкчылыгы үчүн жоболор бар экендиги аныкталды.

Бул бөлүмдө үй-бүлө жаатындагы мамилелердин укуктук жөнгө салынышы тууралуу көптөгөн окумуштуулардын позициялары айтылды. Окумуштуулардын илимий эмгектерин жана колдонуудагы Конституцияны,

мыйзамдарды талдоо менен үй-бүлөлүк укукту камтыган конституциялык ченемге автордук аныктама берилди. “*Үй-бүлөлүк укукту камтыган конституциялык ченем* - бул Кыргыз Республикасынын Конституциясында каралган ченемдердин негизинде түзүлгөн үй-бүлө мамилелерине катышуучулардын ортосундагы коомдун жана мамлекеттин коргоосунда турган жүрүм – турум эрежелери”.

Отурумдун төрагасы Матвеева Т.В., отурумдун катышуучулары изденүүчүгө дагы сурооңуздар барбы?

Кожомбердиев Б.К., Семенов Н.С., Сиз үй-бүлөлүк укукту жөнгө салган мыйзамдарга мүнөздөмө берүүдө кандай жыйынтыкка келдиңиз, конкреттүү ушул боюнча айтып берсеңиз.

Изденүүчү Мамашарип кызы Б. Рахмат сурооңузга. Кыргыз Республикасынын Конституциясы никеге туруунун, никени токтотуунун жана аны жараксыз деп табуунун шарттары менен тартибин белгилейт, үй-бүлө мүчөлөрүнүн: жубайлардын, ата-энелер менен балдардын (асырап алуучулардын жана асырап алынгандардын) ортосунда, ал эми үйбүлө мыйзамдарында каралган учурларда жана чектеринде башка туугандар менен бөлөк адамдардын ортосундагы жеке мүлктүк эмес жана мүлктүк мамилелерди Кыргыз Республикасынын Үй-бүлө кодекси жөнгө салат.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 20-беренесинде үй-бүлө жана үй-бүлөлүк мамилелердин конституциялык негиздери аныкталган [*“Кыргыз Республикасынын Конституциясы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын мыйзамы, 2021-ж. 5-майы № 59 //Эркин Тоо. – 2021. – 5-май.*]. Аталган берененин жоболорунда үй-бүлөнүн коомдогу маанилүүлүгүн, ордун, ролун тастыктап турат.

Кыргыз Республикасынын Үй-бүлө кодексинин 4-беренесинде Кыргызстандын үй-бүлө мыйзамдары аталган Кодекстен, Кыргыз Республикасынын Балдар жөнүндө кодексинен жана аларга ылайык кабыл алынуучу башка мыйзамдардан турат деп белгиленген [*Кыргыз Республикасынын Үй-бүлө кодекси, 2003-ж. 30-авг. № 201 //Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин Жарчысы. – 2004. - №1. - 1-ст.*]. Кыргыз Республикасынын Үй-бүлө кодексинин Преамбуласында бул Кодекстин Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайык никеге туруунун, никени токтотуунун жана аны жараксыз деп табуунун шарттары менен тартибин белгилээри, үй-бүлө мүчөлөрүнүн: жубайлардын, ата-энелер менен балдардын (асырап алуучулардын жана асырап алынгандардын) ортосунда, ал эми үйбүлө мыйзамдарында каралган учурларда жана чектеринде башка туугандар менен бөлөк адамдардын ортосундагы жеке мүлктүк эмес жана мүлктүк мамилелерди жөнгө салаары аныкталган. Ар бир

үй-бүлө өз алдынча өз пикири боюнча өз мамилелерин курат - бул жеке укуктарына жана милдеттерине тиешелүү [Осмоналиева Н.Ж. *Личные права и обязанности супругов по законодательству Кыргызской Республики [Текст] Вестник КНУ имени Ж. Баласагына. – 2012. Выпуск 4. – стр. 228*]. Үй-бүлөнү, анын укуктарын жана баланын укуктарын социалдык жактан коргоонун гаранты Кыргыз Республикасынын Конституциясы болуп саналат [Муратбекова С. М. Государственная семейная политика в КР: правовые проблемы и пути их решения [Текст] Мультидисциплинарный научный журнал. – 2016. – стр. 80]. Демек, үй-бүлөлүк мамилелерди жөнгө салуу биринчи кезекте Конституцияга жана анын принциптери менен ченемдерине негизделет жана аларга ылайык жүзөгө ашырылат. Башкача айтканда, үй-бүлөлүк мамилелерди жөнгө салуучу мыйзамдардын жана башка ченемдик укуктук актылардын сап башында Конституция турат. Ошондой эле үй-бүлө кодексинин жалпы мүнөздөмөсү берилди, анда мыйзамдын ар бир беренесине жана принциптерин ачып көрсөтүүгө аракет жасадык жана конституциялык принциптер менен ченемдер мыйзамдын негизин түзөт деген жыйынтыка келдик.

Отурумдун төрагасы Матвеева Т.В., отурумдун катышуучулары изденүүчүгө дагы сурооңуздар барбы?

Семенов Н.С., Багдагүл Мамашариповна сиздин ишинизди карап отуруп статистикалык маалыматтарды көрө алган жокмун, мен ойлойм бул нерсе өтө маанилүү деп.

Изденүүчү Мамашарип кызы Б., Рахмат сурооңузга, изилдөөдө 2022-жылдагы эл каттоонун жыйынтыгын келтиргенбиз, мисалы, Үй-бүлөлүк маселелерди соттук коргоо Кыргыз Республикасынын Жарандык процесстик кодексинде жана Үй-бүлө кодексинде камтылган эрежелер боюнча жүзөгө ашырылат. Тилекке каршы, сотто дайыма эле Үй-бүлө кодексинин процесстик мүнөздөгү ченемдери эске алына бербейт. Кыргызстанда аялдардын сотко кайрылган эң көп доо арыздары ажырашуу жана алимент өндүрүү болуп саналат. Бул соттордо каралып жаткан бардык үй-бүлөлүк иштердин 80%ынан көптү түзөт. Ар жылы Кыргызстанда 145 миңден ашык ымыркай төрөлөт. Жылына орто эсеп менен 50-51 миңге чамалуу түгөй баш кошуп, 10-12 миңдейи ажырашат. 2022-жылдагы эл каттоонун жыйынтыгы боюнча ажырашкан аялдардын 6%ы жана эркектердин 3,3%ы катталган. Анын үстүнө, бул расмий никеге тургандар, бирок азыркы учурга чейин расмий каттоосу жок жашаган жубайлардын саны арбын. Акыркы жылдары Кыргызстанда калыптанып калган тажрыйбага ылайык, жаңы төрөлгөн балдардын төрттөн бир бөлүгү – никеге турбаган энелердин балдары. Алар никени каттоого алышкан эмес. Ал эми, жаңы төрөлгөн балдардын 51%ы - эки ата-энесинин

биргелешкен арызы боюнча, 49%ы - энелердин өтүнүчү боюнча гана катталган. Акыйкатчы институтуна жана аймактык өкүлчүлүктөргө алиментти өндүрүүгө жардам сурап кайрылгандар жыл сайын бул жааттагы жалпы иштердин 10%ын түзөт. Ата-энелердин балдарын багуудан баш тартуу маселеси боюнча иш алып барууда Акыйкатчы институту тарабынан бир катар кемчиликтер аныкталды [Кыргыз Республикасынын Акыйкатчысынын (Омбудсменинин) 2022-жылы Кыргыз Республикасында адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктеринин сакталышы жөнүндө жылдык баяндамасы Бишкек – 2023.50-б.].

Отурумдун төрагасы Матвеева Т.В., отурумдун катышуучулары изденүүчүгө дагы суроолор барбы, суроо жок болсо анда бүгүнкү отурумду жыйынтыктоого уруксат бериңиздер. Изденүүчү Б. Мамашарип кызынын диссертациялык иши жана авторефераттары орус, кыргыз тилинде кафедрага алдын ала берилип, ар бирибиз таанышып чыктык. Отурумда изденүүчү Б.Мамашарип кызынын докладын угуп, талкуулап, диссертациялык иштин темасы актуалдуу, изилдөө өз убагында жана пайдалуу деп жыйынтык чыгарууга болот. Иштин жүрүшүндө чыгарылган тыянактар чоң теориялык жана практикалык мааниге ээ; коргоого коюлган жобо негиздүү жана анык, илимий жаңылыктын белгилерине ээ; иш жалпы илимий жана жалпы мамлекеттик программаларга ылайык аткарылган.

Отурумда айтылган сын пикирлер илимий иштин жалпы практикалык маанисине таасир этпейт, илимий ишти коргоого сунуштасак болот жана добуш берүүнүздөрдү суранам.

Добуш берүүнүн жыйынтыгы:

“Макул” – отурумдун катышуучуларынын бардыгы;

“Каршы” – жок;

“Калыс” – жок.

“Кыргызстан эл аралык университети” окуу-илимий-өндүрүштүк комплекси юридикалык жактардын бирикмесинин юриспруденция жана эл аралык укук кафедрасынын кеңейтилген отурмунун 12.00.02 – конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги боюнча юридика илимдеринин кандидаты окумуштуу даражасына изденип алуу үчүн берилген “Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери” темасындагы кандидаттык диссертациясына

КОРУТУНДУ

12.00.02 – конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги боюнча “Кыргыз Республикасынын шайлоо системасынын конституциялык-укуктук негиздери” аттуу темадагы юридика илимдеринин кандидаты окумуштуу

даражасын изденүүгө сунушталган Мамашарип кызы Багдагүлдүн диссертациясын угуп жана талкуулап чыгып төмөндөгүдөй тыянакка келдик:

1. Илимий изилдөөнүн актуалдуулугу үй-бүлөлүк мамилелердеги көйгөйлөрдү укуктук деңгээлде чечүү менен шартталган. Илимий изилдөө ишинин алкагында көйгөйлөр талданып, маанилүү сунуштар берилген. Илимий изилдөө ишинин жыйынтыктары конституциялык-укуктук негиздерди өркүндөтүү боюнча иш алып барган тармактарга пайдасын тийгизет деген пикирдебиз.

2. Диссертациянын жыйынтыктарын алууда изденүүчүнүн жеке катышы жана изилдөөнүн илимий жаңылыгы. Диссертациялык изилдөөнүн натыйжасында конституциялык-укук илиминде бир катар жаңы илимий-теориялык позицияларды чагылдырган теориялык жоболор менен практикалык сунуштамалар иштелип чыкты.

Диссертациялык изилдөөдө укуктук мамлекетти, жарандык коомду калыптандырууда жана демократиянын иштешинде пайда болгон көйгөйлөрдүн себептерин ачуу менен үй-бүлөлүк укуктук мамилелерди жөнгө салуудагы жеке кызыкчылыктар менен коомдук кызыкчылыктардын айкалышы мүнөздөлүп, үй-бүлөлүк мамилелерди жөнгө салуудагы конституциялык принциптердин мааниси жана орду аныкталды, ошондой эле үй-бүлө мамилелерин жөнгө салуу принциптеринин катарын үй-бүлөлүк баалуулуктарды, наркты жана салтты сактоо принцибин бекитүү менен кеңейтүү сунуштары белгиленмекчи.

3. Диссертациянын негизги жоболору жана тыянактары. Диссертациялык иши тиешелүү деңгээлде аткарылган, илимий жактан негизделген натыйжаларды камтыган. Илимий, практикалык жана теориялык мааниге ээ болуп, КРП УАКтын “Окумуштуулук даражаларды берүү тартиби жөнүндө” Жобонун талаптарына толук жооп берет

4. Изилдөөнүн теориялык жана практикалык мааниси. КРнын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздерин изилдөөнүн натыйжасында иштелип чыккан теориялык жоболор, тыянактар жана практикалык сунуштамалар ата мекендик конституциялык жана үй-бүлөлүк мыйзамдарды өркүндөтүүдө, тиешелүү мамлекеттик бийлик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишинде колдонулушу мүмкүн.

5. Диссертация туура келген адистиги. Мамашарип кызы Багдагүлдүн “Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери” темасындагы аткарылган кандидаттык диссертациясынын мазмуну жана түзүмү боюнча 12.00.02 - конституциялык укук; муниципалдык укук адистигине толук көлөмдө туура келет.

**“Кыргызстан эл аралык университети” Окуу-илимий-өндүрүштүк
комплекси юридикалык жактардын бирикмесинин юриспруденция
жана эл аралык укук кафедрасынын кеңейтилген отурму**

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. 12.00.02 - конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги боюнча юридика илимдеринин кандидаты илимий даражасын изденүүгө көрсөтүлгөн Мамашарип кызы Багдагүлдүн “Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери” темасындагы кандидаттык диссертациялык иши жактырылсын, ачык коргоого сунушталсын.
2. 12.00.02 - конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги боюнча юридика илимдеринин кандидаты илимий даражасын изденүүгө көрсөтүлгөн Мамашарип кызы Багдагүлдүн “Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери” аттуу диссертациясын талкулоо боюнча корутунду бекитилсин.
3. 12.00.02 - конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги боюнча юридика илимдеринин кандидаты илимий даражасын изденүүгө көрсөтүлгөн Мамашарип кызы Багдагүлдүн “Кыргыз Республикасынын үй-бүлөлүк укугунун конституциялык-укуктук негиздери” темасындагы кандидаттык диссертациялык ишине карата жетектөөчү уюмдун пикири бекитилсин.

Отурумдун төрагасы:

Отурумдун катчысы:

Кол тамга тастыкталат

Матвеева Т.В.

Темирбек кызы Тунук.

Абрахманова А.Т.